

56806

607
Президія
Зак. Ст. Укр. Нар. Соц. П.

11 18 104/1929 0.1

БЮЛЕТЕНЬ

Секретаріату Головного Політичного Комітету
Української Партії Соціалістів-Револьюціонерів.

Ч. I.

15 лютого 1929.
Прага.

Консолідація політики організацій нашої партії, що довершилася протягом грудня 1928 р. та створення спільного керівного центру партії покликає до життя цей бюлетень. Виходити він буде 1 і 15 кожного місяця, обслуговуючи місцеві відділи партії в першу чергу інформаціями про діяльність центра та подаватиме відомости про визначні політичні події, що відбуватимуться на українських землях і в світі.

Невеликий розмір бюлетеня не даватиме можливости ширше висвітлювати питання ідеології чи тактики нашої партії, але все ж доведеться вмщати час-од-часу короткі статті чи замітки, в яких цікаві для партії події будуть оцінені зі становища революційного соціалізму.

Бюлетень поділятиметься на частину офіційну, в якій будуть вмщатися постанови Головного Політичного Комітету, Президії та Секретаріату й частину неофіційну, в якій подаватимуться інформації про життя місцевих організацій та міститимуться короткі статті чи замітки за підписами авторів. Тому Секретаріат закликає товаришів дописувати до бюлетеня про події на місцях, Комітети мають подавати звіти про життя й працю організацій не менше одного разу в місяць.

Розкидані по всіх країнах організації й поодинокі товариші мусять мати єдність думки й чину. Цього можна досягнути лише взаємною інформацією й постійним зв'язком з партійним центром. Кожний соціаліст-революціонер мусить мати партійне завдання, де б він не був. Кожний мусить прислужитися до розвою партії революційного соціалізму, яка активно веде боротьбу за визволення українського народу. Товариші, що перебувають на рідних землях чи ті, що на еміграції мусять працювати по плану партійного центру. Розпоршеність та безплановість — дух ворожий партії. Лише координація чину кожного товариша, лише цілі по одному плану приведуть партію до перемоги над ворогами українського трудового народу.

Партія наша за революції перенесла велике розбиття. Значна частина членів зійшла з позицій революційного соціалізму, приставши чи до буржуазних таборів чи до большевиків. Але ті, що не впали в зневіру, що чують переможну холу трудових мас, які прямують до свого визволення, хай свріпляють позиції партії.

І то не розпоршеність, а підпорядкуванням себе соціалістичному колективу, що високо несе прапор УПС-Р.

632527

~~56806~~

ВІДДІЛ ОФІЦІЙНИЙ.

Утворення Головного Політичного Комітету УПС-Р.

Згідно з ухвалами Закордонної Організації УПС-Р, і Закордонних Груп УПС-Р 7 грудня відбулося спільне засідання представників обох організацій з метою утворення контактowego зв'язку поміж обома організаціями для ведення загальної партійної політики.

Після докладного обміну думками представники обох організацій ствердили, що пережиті непорозуміння не можуть на далі бути перешкодою до політичної співпраці, та у х в а л и л и:

- з метою координації праці та встановлення спільної політичної лінії УПС-Р - утворити Головний Політичний Комітет в складі керуючих органів обох організацій, правомочні постанови якого мусять бути обов'язковими для виконання обох організацій.

Таким чином до Головного Політичного К-ту входять такі т.т.: П.Богацький, Н.Григорій, Г.Денисенко, С.Довгаль, А.Животно, Л.Клименко, Д.Куликівський, І.Паливода, М.Скидан, К.Станіславський та М.Шаповал.

Гол.Політ.Комітет виділив президію в складі т.т.: Н.Григорій /голова/, П.Богацький, М.Шаповал /заступники/, С.Довгаль, А.Животно /секретарі/.

В справі мобілізації соціалістично-соборницьких сил для спільної політичної й громадської діяльності Гол.Політ.К-т визнає необхідним закладення політичного блоку соборницько-соціалістичних сил /УСРП, Оборона України і інші/ на спільній платформі і зі спільною загально-політичною тактикою.

Комітет визнав за необхідне, щоби УПС-Р розвинула акцію для створення об'єднання соборницьких, соціалістичних і демократичних сил, які можна б направити на боротьбу за основні визвольні завдання української демократії - Соборну, Самостійну і Демократично-Трудову Республіку.

Гол.Політ.Комітет відбув на протязі грудня м.р. і січня ц.р. 5 засідань, на яких були обговорені внутрішньо-організаційні справи, а також був вироблений та прийнятий план широкої громадсько-політичної роботи.

На засіданні Гол.Пол.К-ту 8-І-29 р. обрали представників до Народньої Української Ради, куди ввійшли т.т.: Довгаль, Паливода, Животно й Кошель. Ухвалено прийняти участь в святі Трудового Конгресу в Празі й на місцях

Народня Українська Рада.

У четвер 10 січня 1929 року відбулися Установчі Збори Народньої Української Ради, що повстала з представників політичних, професійних та громадських установ і поодиноких громадян, які стоять на засадах соборности, самостійности укр.земель та трудової демократії. Головний Політичний Комітет взяв активну участь як в праці Ініціативної Комісії по утворенню НУР, так і на Установчих зборах делегувавши своїх представників до Ініціативної Комісії- т.т. Шаповала і Григорія і до складу НУР - згаданих чотирьох товаришів.

Збори відкрив голова Ініціативної Комісії т.Шаповал, який вяснував ті мотиви, які поставили перед активним соборницько-демократич-

ним і соціалістичним громадянством потребу утворення громадсько-політичного осередку, яким має бути НУР.

Принявши в засаді мотиви створення УНР, збори заслухали, обміркували і прийняли статут та перевели вибори Президії й Ради Старшин. До Президії було обрано: Головою - т. Шоповала, першим заступником проф. С. Шелухина, Генеральним Секретарем - Н. Григорієва. Другого заступника та члена Президії вирішено дообрати на наступному засіданню пленуму НУР.

До Ради Старшин обрано: проф. С. Русову, ген. В. Петрова, П. Богацького, А. Животко, С. Довгала, М. Клименка. Решту членів мають обрати на наступному засіданні.

На Установчих зборах взяли участь - представники УПС-Р, Сел. Спільни, Укр. Всепроф. Роб. Союзу, Укр. Комітету та поодинокі громадяне запрошені Ініціативною Комісією.

У зв'язку з розпочаттям праці НУР, Гол. Політ. Комітет закликає всіх товаришів на місцях негайно приступити до активної праці в напрямі пропаганди ідеї НУР та творення відділів і комітетів, допомагаючи в тому членам Народньої Української Ради.

СВЯТО 10-ЛІТТЯ ТРУДОВОГО КОНГРЕСУ В ПРАЗІ.

22 січня ц.р. минуло 10 літ від часу, коли був скликаний Трудовий Конгрес України в Києві. Конгресом революційна Україна славила свою перемогу над реакційною гетьманщиною, яку повалили трудові маси під проводом Директорії. Ці пам'ятні дні позначені в нашій історії великою перемогою і Селянсько-Робітнича Україна ніколи їх не забуде.

Тому Народня Українська Рада, що створена з громадсько-політичних течій, які стоять на засадах Трудового Конгресу, врядила в цей день десятиліття прилюдне врочисте засідання. Велика саля Сміховського Народнього Дому була наповнена публікою.

Засідання відкрив голова Президії Народньої Української Ради М. Ю. Шоповал, який в своїм слові зажував значіння Трудового Конгресу в історії України. Промовець торкнувся яскравих моментів боротьби укр. селян та робітників за соціальне й національне визволення. Центральна Рада і Трудовий Конгрес були органами трудової України. Вони поклали міцні основи нашої державности та визначили програму боротьби за повне визволення. Центральна Рада прийняла закон про конфіскацію землі у поміщиків і передачу її трудовому селянству та проголосила державну незалежність України. Трудовий Конгрес проголосив трудовий принцип і здуку українських земель в одну Соборну Республіку. Ці органи української трудової демократії вказали основи нашої визвольної програми і хто хоче йти з народом, той мусить боронити принципи, в боротьбі за які поклали голови свої тисячі українських людей. Хай пам'ять їхня буде вічною!

Збори вшануванням вшанували пам'ять поляглих борів.

Голова Президії зачитав Декларацію Народ. Укр. Ради, яку збори прийняли гучними оплесками. Далі уділяє слово проф. С. Шелухину, який виголосує доклад про історично-правні підстави укр. державности.

Докладчик зхарактеризував форми державности за князівсько-князівської доби, проаналізував причини занепаду і докладно зупинився на добі старої козацької гетьманщини, коли Україна знов стала самостійною державою. Гетьман Хмельницький, підписавши Переяславську умову, визнав зверхність московського царя, а не російської держави.

Росія потоптала Переяславську умову і знищила українські вольности. Але коли царат упав у лютому 1917р. Україна юридично стала ні від кого незалежною, бо зверхника, якому піддався Б.Хмельницький, не стало.

Докладчик спинився на оцінці Універсалів Центральної Ради і головню на IV Універсалі, яким проголошено самостійність. Віки Україна боролася за це право, але хижі сусіди не давали їй жити по своїй волі на своїй землі. Так і цього разу волю нашого народу зламали Москалі, Поляки та інші. Але Народня Українська Рада мусить зорганізувати сили для повернення природнього права українського народу. Під її проводом маємо здобути волю і зднати всі землі в одну Республіку.

Збори вислухали доклад проф.С.Шелухина з ведиким зацікавленням.

Після забрала слово проф.С.Русова. В своїй промові вона засувала моральні підстави українського визвольного руху. Трудно за часи революції вияснити моральні принципи народнього руху. Але кожна революція висуває великі ідеї, так і наша Велика Революція пройшла під гаслами волі і братолюбія до усіх народів. Наш народ дуже цінить волю. В своїх піснях, казках та інших творах поезії він оспівує волю та прагне до неї. Але це природне стремління нашого народу зустрічає опір і перешкоди, що чинять сусіди, які хочуть панувати над нами. Вже здавна народ виділяв з поміж себе оборонців, що виступали на боротьбу з кривдою. Були війни, революції, відбирали вони багато жертв. І чи ж можна рівняти тих борців, що стратили життя в боротьбі за волю з тими, що змагалися за поневолення? За визвольну справу мають братися люде високої моралі й відданости народній визвольній ідеї. Ще Драгоманів бо сказав, що "до чистої справи треба чистих рук". Зараз багато є людей, що експлоатують революційні настрої нашого народу, але Народня Українська Рада, що взяла за основу своєї праці засади Трудового Конгресу мусить обняти провід визвольним рухом, бо чиста справа визволення вимагає чистих рук - трудових рук. Тихим голосом кінчає своє слово невтомна ціячка. Зворушена аудиторія довгими оплесками виявляє вдячність до неї та солідарність в думках, що були виголошені.

Палку промову виголосив ген.В.Петрів, який говорив про боротьбу за трудову республіку. В словах його чулося вояцьке завзяття.

Селянсько-робітнича Україна, мовляв, може замахатися лише за свої інтереси і будувати такий лад, який може вдовольнити трудову Україну. І горе тому, хто ці інтереси знехтує чи не доцінить. З недавньої боротьби маємо докази цього твердження. Після лютневої революції 1917р. на всім просторі тодішньої Росії і України залунали кличі: "Вся влада Установчим Зборам!" Всім ясно було, що на установчі збори пришлють своїх представників - поміщики, фабриканти і інші капіталісти, які гнобили трудові класи за часів царату. Тимчасовий уряд обіцянками годував селян та робітників, не переводив соціальних реформ, а все це відкладувалось до Установчих Зборів. Тому большевикам легко було кількома кличами про негайні революційні зміни соціальних відносин повернути робочу масу проти тимчасового уряду і Установчих Зборів, які збиралися мирно говорити з буржуазією.

На Україні Центральна Рада висунула національні і соціальні кличі, але реалізувала в більшості національні, тому й не здобула такої активної підтримки, якої заслуговувала.

Зовсім инше явище ми бачимо пізніше, коли революційні партії оголосили повстання проти гетьмана. На боротьбу з цим режимом піднялася вся трудова Україна, бо ясно бренила соціальна нота в програмах тих течій, що керували повстанням. Трудовий Конгрес - це класовий вищий орган селянсько-робітничої України і він був виразником змагань та цілей народу. Його постанови й закони були потоптані пет-

люрівщиною і тому УНР впала.

Народня Українська Рада мусить незмінно стояти на основах, що поклав Трудовий Конгрес. Самостійність і соборність Республіки та трудова організація її - ось ті нарідні каміня, що покладені в основу нової будівлі.

Народня Українська Рада заявляє трудовому народові України, що вона хоче йому служити й буде служити.

Н.Я.Григорієв виголошує свою промову. Говорить спокійно, думки розгортає логічно і впевнено. Тема - Трудова програма й українська еміграція. Промовець синтетично переглядав передреволюційну пору й вияснює соціальну структуру України. Тому, що ціла нація наша складається з селян, робітників і трудової інтелігенції Центральна Рада складається з представників цих груп.

Поміщики й фабриканти Центральної Ради не підтримували, а боролися з нею, бо ці групи склалися з росіян, поляків і інших, тільки не з українців. Через те національним і разом з тим соціальним гнобителем на Україні була чужа буржуазія. Це М. Драгоманів спостеріг, що на Україні соціальне визволення означає й національне, а національне - по змісту буде соціальним. Це треба пам'ятати особливо і в наш час та не ставити питання про перевагу національного над соціальним чи навпаки, бо хто ставить так питання - виявляє повну неповідомованість і незнання особливості структури України та її визвольних стремлень. Так склалися історичні умови, що форма національного визволення у нас має йти в парі з соціальним. На цім становищі стояли соціалістичні українські партії, визначні політики, письменники, мислителі. Цього вимагали і реальні інтереси української нації і Укр. Центральної Рада, взявши цей напрямок політики, створила Українську Нарочню Республіку, яку визнали найголовні держави світу. Республіка ця занепала через внутрішнє розбиття українського руху на три табори: комуністичний, буржуазний та трудовий, з яких перші два зачали орієнтуватися на чужі сили, а не на свій народ. Одні на комуністичну Москву, а другі на буржуазію Захід. Європи. Лишень один табір - трудовий орієнтувався на власні народні сили, але розбиття, яке внесли в українські маси два інших табори не дали можливості об'єднатися такій більшості, яка здобула волю для всього краю. Частина пішла з комуністами /Московщиною/, які знищили нашу незалежність, а друга - з буржуазією /Польщею/, яка теж поневолила Україну при допомозі українських перекінчиків.

Револуція застала нас невідготовленими. Ми не мали відповідного числа інтелігенції, не мали своїх економічних, професійних, політичних організацій. Потерпівши поразку, трудовий табір повів уже на чужині широку освітню працю серед українського громадянства, щоб усунути всі прогалини в народнім житті. Зараз ми маємо багато соток інженерів, докторів, що покінчали високі школи й приготовлені до суспільного будівництва. Народня Українська Рада мусить вести роботу по програмі, накресленій Трудовим Конгресом. Самостійність і соборність українських земель, трудова основа в господарським будівництві - це те, чим здобувала Укр. Центр. Рада і Трудовий Конгрес. Ухили від цих засад принесли руїну й страту своєї державности. Відновити нашу волю можна тільки поворотом на ту програму, за якої ми здобували. Народ. Укр. Рада й поведе організаційну роботу серед працюючих мас саме в цьому напрямку.

Після промови, Н.Я.Григорієв оголосив привітання Н.У.Раді, надіслані з різних міст ЧСР та інших держав. Особливої уваги заслуговують привітання Робітничих відділів, що були надіслані з таких місцевостей: Прага, Брно, Цвіков, Хеб, Госпозин, Ліберець, Турнов, Мімонь, Німецьке Яблонне, Пільзень, Двір Королів, Молода Болеслава, Вратислава /Чехословач-

чина/, Париж, Кнютанж, Нільванж, Альгранж, Гаянж /Франція/, Льеж /Бельгія/ і багато інших.

Після цього забрав слово проф. Ф. Швець, колишній член Директорії і привітав Народню Українську Раду, як національно-політичний центр, перец яким готовий дати звіт за свою діяльність та авторитет якого він визнає, і сподівається, що його визнають всі українці, кому дорогі інтереси нашого трудового народу.

Од громадянства з Галичини /Стрільці У.Г.А., що перебувають на праці та инш./ привітав Н.У.Р. Др. Ліщинський, який пообіцяв повну підтримку НУР та побажав успіху в праці для визволення й об'єднання всіх українських земель в одну Трудову Соборну Республіку.

Од Укр. Робітничого Всепрофесійного Союзу в ЧСР привітав Народню Укр. Раду голова Управи Союзу Н. Будко, який заявив, що Роб. Союз буде підтримувати НУР і допомагати всіма силами Раді в її роботі.

Од Калмицької Комісії культурних робітників в ЧСР привітав Н.У.Р. г.р. Уланов:

Од Білорусів виголосив привітання Др. Т. Гриб, який підкреслив значіння Трудового Конгресу у визвольній боротьбі та зазначив, що програма Трудового Конгресу є правдивим виявом життєвих інтересів України.

Од Кубанців склав привіт проф. Гр. Омельченко, що обіцяв підтримку од українців з Кубані, які Народ. Укр. Раду вважають своїм національно-політичним провідником.

Хоч до слова для привітань зголосилися ще різні представники, але за браком часу Президія слова їм уже не уділила, а запропонувала перецати привітання на письмі.

Останнім говорив М. Шаповал. Короткими, сконденсованими виразами він вияснив засади визвольної програми Трудового Конгресу. Числами й відсотками скріпив свої твердження. Тому вийшов соціологічно-науковий аналіз відносин на Україні між націями й класами, але мистецьки оброблений добірною мовою, з великим піднесенням виголошений, викликав глибоке зворушення, ентузіязм та почуття непереможної працоти тих гасел, за здійснення яких стала до боротьби Народня Українська Рада. Розгорнувши широко аргументацію промовець зводить визвольну програму, яку оповістив Трудовий Конгрес до 5 точок:

1. Самостійність Української Республіки,
2. Соборність її,
3. Трудова демократія, як форма політичної організації,
4. Визволення труда від капіталу,
5. Національна культура, як форма і зміст свідомости

українського народу.

Ця програма й зараз є виразом народніх прагнень, тому й НУР бере їх незмінно, бо вони дійсно охоплюють потреби нашого трудового народу. Перецетання цієї програми в життя забезпечує селянам і робітникам /а це 95% нашого народу/ вільний розвиток. Ми, що хочемо здобути повну волю для нашого народу, будемо змагатися за цю програму. Українська інтелігенція мусить піти з народом, себ-то визнати вказану Трудовим Конгресом програму, коли вона хоче справжнього визволення. Історія наша дає безліч прикладів, коли наша інтелігенція нехтувала народні інтереси і кожного разу нація програвала, бо селяне не йшли за тими, хто наважувався ігнорувати їхні інтереси.

Останній приклад маємо з недавнього минулого, коли влада УНР знехтувала програму Трудового Конгресу, як вираз волі трудових мас нашого народу, то через те позбулася й симпатій серед селян і робітників і тому впала.

Святкуючи десятилітню річницю здійснення соборности України, Народня Українська Рада шанобно згадує Конгрес Трудового Народу

України і закликає трудові маси і всіх громадян єднатися під прапором Трудового Конгресу, на якому сяє-горить соняшний напис:

Цим переможеш!

Хай живе світла пам'ять Трудового Конгресу!

Бурхливі довгі оплески зборів були виразом солідарности з принципами, які піднесла Народня Українська Рада, як свій бойовий прапор.

Свято скінчилося. Настала буденна дружня праця колективу, що єднається під прапором Ради. Завзяття, і революційний запал, що панує настроєм широких трудових мас, які підтримують Народню Українську Раду, є запорукою успіху роботи соборницького, демократично-трудового національно-політичного центру.

КОНГРЕС УКР. СОЦ.- РАДИКАЛЬНОЇ ПАРТІЇ У ЛЬВОВІ.

В перших числах лютого ц.р. у Львові відбувся XXXI Конгрес Української Соціалістично-Радикальної Партії.

Головний Політичний Комітет УПС-Р одержав од Секретаріату УСРП запрошення надіслати своїх представників "щоб тим, - як пишеться в листі - засвідчити солідарність наших змагань до спільної мети".

На жаль Гол. Пол. К-т не мав можливости надіслати представників од УПС-Р на цей Конгрес дружньої партії. Але од імени УПС-Р 30-го січня ц.р. надіслано привітання Конгресові наступного змісту:

"Конгресові Української Соціалістично-Радикальної Партії.

Шановні Товариші!

Головний Політичний Комітет Української Партії Соціалістів-Револуціонерів засилає Вам щирий соціалістичний товаришський привіт і бажає успіху Вашому Конгресові в його праці.

Ваша праця в краю і боротьба з перешкодами викликає у нас подив і зрозумілу радість з того, що Ви відроджуєте партію на соціалістичній програмі та засадах революційного народництва. Це нас особливо тішить тому, що віримо, що лише цим шляхом трудовий народ України досягне своєї визвольної мети.

Витерпівши великі боеві пригоди на Україні і мовчання в Європі, ми зміцнили своє переконання, що лише в л а с н и м и с и л а м и визволиться український трудовий люд, в твердій організованій боротьбі проти ворогів зовнішніх і своїх внутрішніх. Тому маємо найщиріше побажання: поставте в краю всі сили на організовану працю, організуйте передовсім культурно-просвітну і господарську роботу, щоб зібрати селян і робітників під одним проводом, біля однієї праці і наслідки швидко прийдуть.

В цей час, коли розперезаний польський фашизм веде розкладову роботу серед трудових мас Західної України та московська ідеологічна інвазія пробиває собі шляхи комуністичною пропагандою й прагне розеднати лави робочого люду, УСРП особливо має чуйно стояти на сторожі селянсько-робітничих інтересів.

УСРП мусить стати авангардом українського соціалізму та єдиним провідником трудящих Західної України в боротьбі за своє визволення. Але для цього потрібна залізна організованість народніх мас і єдність їх навколо партії.

Партія мусить повести широку культурно-освітню роботу серед селян та робітників, бо за гасла Партії можуть успішно змагатися лише озброєні знанням селяне та робітники. Лишень вони довершать будову нового українського суспільства, про яку мріяли велетні українського духу Шевченко, Франко, Драгсманов...

УПС-Р за останні роки створила на еміграції кілька освітніх установ, що ведуть свою працю серед робочого люду поневоленого "на нашій не своїй землі" та розкиданого хуртовиною поцій по світі. Одною з визначніших таких установ є Український Робітничий Університет, що веде навчання кореспондентським способом, а через те й є найбільш доступним для всіх селян і робітників де-б вони не були. Ця установа є великим здобутком УПС-Р і ми пропонуємо її УСРП, як реальну допомогу при організації свідомости нас для найширшого вжитку та використання в культурно-освітній роботі братньої Партії.

Солідарність у революційній боротьбі соціалістично-народницьких сил на всьому громадсько-політичному фронті українському подітовується в наш час категорично, тому вітаючи черговий Конгрес УСРП, ми зі свого боку пропонуємо в ціловій частині Ваших засідань зупинити свою увагу над конкретними формами до співпраці дружніх партій, щоб здійснити соціалістичну солідарність та спільно йти до єдиної цілі - Самостійної Соборної Республіки Трудового Народу України.

Хай живе УСРП - провідник тугащих Західної України!

Хай живе солідарність революційно-соціалістичних партій!

Хай живе Трудова Республіка Українського Народу!

ПРЕЗИДІЯ ГОЛОВНОГО ПОЛІТИЧНОГО КОМІТЕТУ УПС-Р :

/підписи/.

30 січня 1929.

Прага.

НОВА НАРОДНИЦЬКА ГАЗЕТА В КАНАДІ.

З першого січня в Вінніпезі /Канада/ почала виходити нова газета та "Правда і Воля", в якій найближчу участь бере т.М.Мандрика. Газета стоїть на засадах самостійности, соборности та трудової демократії і веде широку пропаганду цієї програми. Досі в Празі одержано 4 чисел цієї газети. Зміст її дуже цікавий, на сторінках її обговорюються справи всеукраїнського значіння, а не лише місцеві, які то роблять інші канадійські чи американські газети, чому й не інтегруються європейського читача.

У "Правді і Волі" містяться й довші наукові статті про культуру, економіку й політику. Для канадійських українців, які живуть у всьому українському культурно-політичному житті поява цієї газети є визначна подія. Видає газету Укр. Народний Дім у Вінніпезі та союзні з ним народні організації.

Секретаріят закликає товаришів підтримати "Правду і Волю", надсилаючи їй інформації, статті та інші матеріали.

Адреса:

"Prawda i Wola", Box 1681

Winnipeg, Man.

СЕКРЕТАРІЯТ ГОЛОВНОГО
ПОЛІТИЧНОГО КОМІТЕТУ УПС-Р.

Ціна одного числа

1 к.ч.